

4

MAPEH

(Arts)

Unang Markahan

MAPEH-Arts

Grade 4

Regional Office Management and Development Team: Job. S. Zape, Jr., Leonardo C. Cargullo, Fe M. Ong-Ongowan, Lhovie A. Cauilan, Ephraim L. Gibas, Rena Mae D. Macabebe

Schools Division Office Management Development Team: Edna F. Hermedez CID-Chief, Jackie Lou A. Almira EPS, Ma. Zharina V. Peria, Joarth A. Bautista, Marlette M. Donato, Larissa H. Lucero, Rosemarie D. Obispo, Zenaida M. Marfori, Maricar V. Sarmiento, Carie C. Apao, Mari-anne A. Velasco, Emerson Armero, Ma. Lourdes F. Musa, Flordeliza, Dyrit, Reny D. Ebron, Reynald Joseph B. Fonte, Elleden Grace L. Denosta

Arts Ikaapat na Baitang
PIVOT IV-A Learner's Material
Unang Markahan , Modyul 1: Pagguhit
Unang Edisyon, 2020

Inilathala ng: Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon IV-A CALABARZON
Patnugot: Wilfredo E. Cabral
Pangalawang Patnugot: Ruth L. Fuentes

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-arang iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Ang modyul na ito ay nagtataglay ng mga pangunahing impormasyon at gabay sa pag-unawa ng mga Most Essential Learning Competencies (MELCs). Ang higit na pag-aaral ng mga nilalaman, konsepto at mga kasanayan ay maisasakatuparan sa tulong ng K to 12 Learning Materials at iba pang karagdagang kagamitan tulad ng worksheets/activity sheets na ipagkakaloob ng mga paaralan at/o mga Sangay ng Kagawaran ng Edukasyon. Magagamit din ang iba pang mga paraan ng paghahatid kaalaman tulad ng Radio-based at TV-based Instructions o RBI at TVI).

CLMD CALABARZON

Gabay sa Paggamit ng PIVOT Learner's Material

Para sa Tagapagpadaloy

Ang Modyul na ito ay inihanda upang makatulong sa ating mga mag-aaral na madaling matutunan ang mga aralin sa asignaturang MAPEH-Musika. Ang mga bahaging nakapaloob ditto ay sinigurong naayon sa mga ibinigay na layunin.

Hinihiling ang iyong paggabay sa pagbibigay sa ating mga mag-aaral ng tamang paraan ng paggamit nito. Malaki ang iyong maitutulong sa pag-unlad nila sa pag-unawa sa pagpapakita ng kakayahan ng may tiwala sa sarili na kanilang magiging gabay sa mga sumusunod na aralin.

Para sa Mag-aaral

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi na dapat mong maunawaan. Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Mga Bahagi ng Pivot Modyul

	Bahagi ng LM	Nilalaman
Panimula	Alamin	Ang bahaging ito ay naglalahad ng MELC at ninanais na outcome ng pagkatuto para sa araw o lingo, layunin ng aralin, pangunahing nilalaman at mga kaugnay na halimbawa para Makita ng mag-aaral ang sariling kaalaman tungkol sa nilalaman at kasanayang kailangan
	Suriin	
Pagpapaunlad	Subukin	Ang bahaging ito ay naghahanap ng mga aktibidad, Gawain, nilalaman na mahalaga at kawili-wili sa mag-aaral, karamihan sa mga Gawain ay umiinog lamang sa mga konseptong magpapaunlad at magpapahusay ng mga kasanayan sa MELC lalo na ang bahaging ito ay nagbibigay ng oras para Makita ng mag-aaral ang alam niya, hindi pa niya alam at ano pa ang gusto niyang malaman at matutunan.
	Tuklasin	
	Pagyamanin	
Pakikipagpalihan	Isagawa	Ang bahaging ito ay may iba't ibang Gawain at oportunidad sa pagbuo ng kailangang KSA. Pinahihintulutan ng guro ang mga mag-aaral na makisali sa iba't ibang gawain at oportunidad sa pagbuo ng kaniláng mga KSA upang makahulugang mapag-ugnay-ugnay ang kaniláng mga natutuhan pagkatapos ng mga gawain sa D. Inilalantad ng bahaging ito sa mag-aaral ang totoong sitwasyon/gawain ng búhay na magpapasidhi ng kaniyang interes upang matugunan ang inaasahan, gawing kasiyá-siyá ang kaniláng pagganap o lumikha ng isang produkto o gawain upang ganap niyang maunawaan ang mga kasanayan at
	Linangin	
	Iangkop	
Paglalapat	Isaisip	Ang bahaging ito ay nagtuturo sa mag-aaral ng proseso na maipakikita nilá ang mga idea, interpretasyon, pananaw, o halagahan at makalikha ng mga piraso ng impormasyon na magiging bahagi ng kaniláng kaalaman sa pagbibigay ng repleksiyon, pag-uugnay o paggamit nang epektibong nito sa alinmang sitwasyon o konteksto. Hinihikayat ng bahaging ito ang mga mag-aaral na lumikha ng mga estrukturang konseptuwal na nagbibigay sa kanilá ng pagkakataong pagsamahin ang mga bago at lumang natutuhan.
	Tayahin	

Ang Luzon ay isa sa mga pangunahing pulo ng Pilipinas na may iba't ibang kultural na disenyo. Ang bawat pamayanang kultural ay may pagkakakilanlan, katulad ng Bicol na pinapakita sa iba't ibang disenyo sa pamamagitan ng paghabi ng sinamay. Sa hilagang bahagi naman ng Luzon ang may pinakamakulay na disenyo ay ang mga taga Cordillera. Karamihan sa kanilang mga disenyo ay ginagamitan ng iba't ibang linya, kulay at hugis. Ang mga linya ay maaring tuwid, pakurba, pahalang, at patayo. Kadalasan ang mga ginagamit na kulay ay pula, dilaw, berde, at itim.

Tignan ang mga larawan pamilyar ka ba sa mga ito?

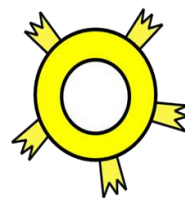
Ang mga kultural na pamayanan ay may kanya-kanyang ipinagmamalaking obra. Ang kanilang mga disenyo ay hango sa kalikasan o sa kanilang kapaligiran.

Katutubong Ifugao

Ang mga Ifugao ay naninirahan sa walang baybayin na lalawigan sa Pilipinas o sa Cordillera Administrative Region na nasa hilagang Luzon. Makikita ang mga disenyong araw, kidlat, isda, ahas, butiki, puno at tao sa kanilang mga kagamitan at kasuotan.

Dibuhong Tao

Dibuhong Araw

Katutubong Kalinga

Makukulay ang pananamit at palamuti ng mga Kalinga na matatagpuan sa pinakahilagang bahagi ng Luzon.

Napakahalaga sa kanila ang mga palamuti sa katawan na nagpapakilala sa kanilang katayuan sa lipunan. Madalas gamitin ng mga Kalinga ang kulay na pula, dilaw, berde at itim.

Disenyo ng Katutubong Kalinga

Katutubong Gaddang

Ang mga Gaddang naman sa Nueva Vizcaya ay bantog sa paghahabi ng tela. Ang mga manghahabing Gaddang ay gumagamit ng tradisyunal na hakbang sa paghahabi na may mabusising paglalagay ng mga palamuti gaya ng *plastic beads* at bato. Ilan sa kanilang produktong ipinagmamalaki ay ang bakwat (*belt*), aken (*skirt*), at abag (*G-string*) na gawa sa mga mamahalin at maliliit na bato.

Disenyong Gaddang

Bakwat

Aken

Abag

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Pag-aralang mabuti ang disenyo ng mga larawan sa ibaba. Isulat sa loob ng kahon ang pagkakapareho at pagkakaiba ng bawat isa.

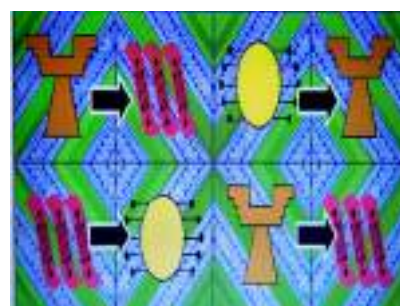
Katutubong Pilipino	Pagkakapareho ng Disenyo	Pagkakaiba ng Disenyo
Gaddang		
Kalinga		
Ifugao		

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Sagutin ang mga sumusunod na katanungan. Isulat sa kuwaderno ang sagot.

1. Ano-ano ang mga produktong ipinagmamalaki ng mga Gaddang?
2. Ano-ano ang mga disenyonang makikita sa mga Ifugao?
3. Bakit napakahalaga ng mga palamuti sa katawan ng mga katutubong Kalinga?
4. Ano-anong produkto ang maipagmamalaki ng inyong lugar. Iguhit ito.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Tukuyin ang mga disenyonang may arrow o palaso.

1. Anu-ano ang mga disenyonang nakita mo sa larawan?
2. Saan mo maaaring gamitin ang mga disenyo?
3. Saan natutulad ang mga disenyo sa larawan?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Isulat sa patlang kung headdress o palamuti sa katawan ang mga sumusunod na larawan. Kopyahin ito sa kuwaderno.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Pag aralan at sundin ang mga pamamaraan para mabuo ang output.

Mga Disenyo sa Karton o Kahon

Kagamitan: karton, kahon, baso, lapis, krayola, oil pastel o mga kagamitan na maaaring makuha sa kalikasan

Mga Hakbang sa Paggawa

1. Kumuha ng isang karton o kahon o iba pang bagay na mayroon sa inyong lugar na maaaring gamitin para guhitan ng mga disenyo.
2. Umisip ng disenyo mula sa kultural na pamayanan ng Luzon tulad ng Ifugao, Gaddang at Kalinga.
3. Iguhit ang napiling disenyo sa karton o kahon gamit ang lapis. Maaari ring gumamit o umisip ng sariling disenyo gamit ang mga hugis, kulay, linya at ang prinsipyong paulit-ulit.
4. Kulayan at punuin ang mga espasyo ng mga disenyo ang inyong iginuhit at sundan ito ng krayola o oil pastel para lalong maging kaakit-akit.
5. Kung wala nang idadagdag, puwede nang itanghal ang ginawang orihinal na obra at humanda sa pagpapahalaga.

A

Ang mga disenyong kultural ng pamayanan sa Luzon ay mga pamang sining sa ating bansa. Kaakit-akit at kanais-nais sa paningin ang kanilang mga likhang disenyo na ginagamitan ng iba't ibang linya, hugis at kulay. Ilan sa mga ito ay ang mga inukit o nililok na kahoy at mga damit na may iba't ibang burda. Karamihan sa kanilang mga ginagawang disenyo ay hango sa kalikasan. Kung ikaw ay bibigyan ng pagkakataon na magdisenyo, ano at paano mo ito gagawin.

Mga Disenyo sa Kultural na Pamayanan sa Visayas

WEEK

2

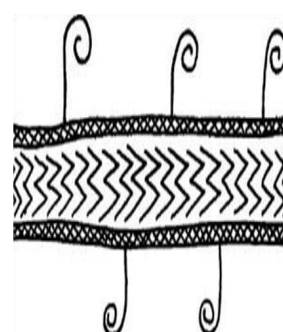
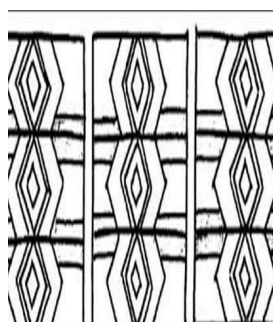
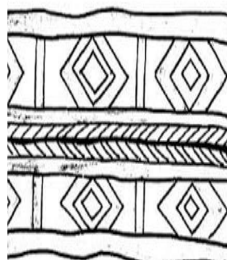
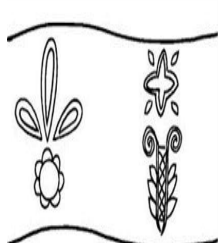
I

Aralin

Ang mga pangkat-etniko mula sa Hilagang Luzon hanggang Sulu at sa iba pang bahagi ng Mindanao ay may kani-kaniyang katutubong sining o *motif* na nagtataglay ng iba't ibang linya, hugis at kulay na ginagamitan ng paulit-ulit na disenyo na higit nilang napaunlad at napagyaman sa ngayon.

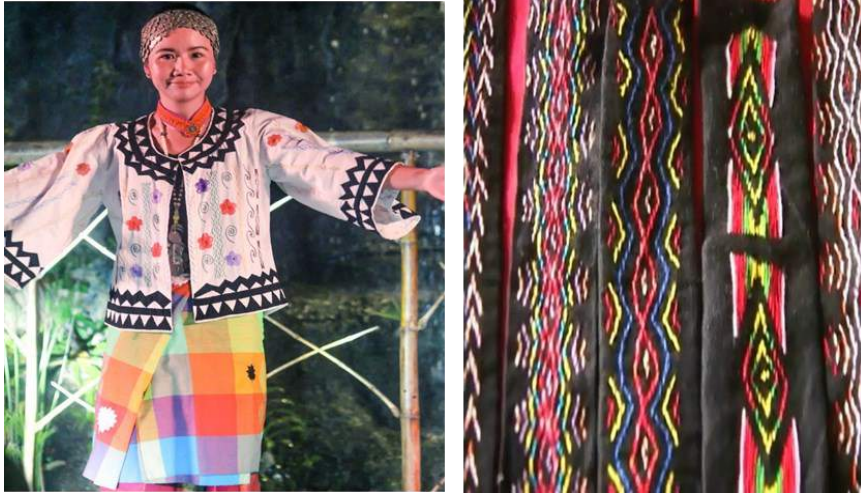
Narito ang ilang halimbawa ng kanilang mga disenyo ng tela na nagtataglay ng iba't ibang hugis at linya, na maaaring makabuo ng isang pattern.

Ang kanilang mga disenyo ba ay nagpapakita ng iba't ibang linya, hugis, at kulay.

Bago pa man dumating ang mga Kastila sa ating bansa, ang mga pangkat-etniko ay may kaniya-kaniyang katutubong sining o motif na higit nilang napaunlad at napayaman hanggang sa ngayon.

Panay-Bukidnon

Ang Suludnon, na kilala rin bilang mga **Tumandok, Panay Bukidnon, o Panayanon Sulud**, ay katutubong mga Bisaya na naninirahan sa Capiz-Lambunao, mabundok na lugar ng Panay sa Visayan islands ng Pilipinas. Natatangi sila bilang mga katutubong pangkat ng mga nagsasalita ng Bisaya sa Kanlurang Visayas.

Kilala sila sa madetalyeng paraan ng pagbuburda at tinatawag nila itong panubok. Ang mga damit na may burda ay ginagamit na kasuotan sa isang pagtatanghal sa Iloilo na tinatawag na Tinubkan Fashion Show.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Sumulat ng 3-5 pangungusap na naglalarawan ng pagpapahalaga sa pamayanang kultural ng Visayas. Gawin ito sa inyong kuwaderno.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: pag aralan ang mga pamamaraan. Gawin ang mga ito para mabuo ang mga output.

Kagamitan: Platong Karton, o cardboard, na maaring gupitin na hugis bilog, lapis at krayola.

Mga Hakbang sa Paggawa:

1. Ihanda ang mga kagamitan tulad ng platong karton o cardboard ginupit na hugis bilog, lapis krayola at oil pastel.
2. Umisip ng disenyo na iguguhit sa platong karton o cardboard na hugisbilog. Lagyan ng ibat-ibang hugis, kulay at linya. Maari ring gumawa ng disenyong panggitna.
3. Kulayan ang iginuhit na mga disenyo gamit ang krayola o *oil pastel*.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin at unawain ang talata. Sagutin ang tanong sa kuwaderno.

Ang ating bansa ay punong-puno ng magagandang likha. Ang mga ito ay nagtataglay ng mga elemento ng sining tulad ng linya, hugis, kulay, at may prinsipyong paulit-ulit.

Ang likas na kagandahang ito ng kapaligiran ay nagsisilbing inspirasyon ng mga kultural na pamayanan na naninirahan sa Visayas.

1. Kung ikaw ang papipiliin ng mga disenyong gawa sa Visayas, ano at alin sa mga nabanggit na disenyo ang gusto mo? Bakit?

Mga Disenyo sa Kultural na Pamayanan sa Mindanao

Aralin

Ang pinakamalaking isla sa Pilipinas ay ang Mindanao. Sa aralin na ito, malalaman mo kung ano ang uri ng kanilang pananamit, palamuti sa katawan at mga kaugalian ng kanilang kultural na pamayanan

Batay sa larawan, ano ang masasabi mo sa kanilang kausotan?

Pagmasdan ang mga larawan ng mga hinabing tela o larawan na may iba't ibang disenyong gawa ng mga pangkat etniko mula sa Mindanao. Pagaralan ang pagkakaiba-iba ng mga ito batay sa hugis kulay at mga linya.

Disenyo ng Pangkat Etniko—Maranao

Maranao—nakatira sa paligid ng Lawa ng Lanao, Lanao del Sur, Lanao del Norte, Lungsod ng Marawi at Lungsod ng Iligan. Nanatili pa rin and kanilang tunay na naiibang disenyo at kulay sa kanilang gawang ukit, damit, at banig, at sa kanilang mga kagamitang gawa sa tanso.

Disenyo ng Pangkat Etniko—T'boli

T'boli— matatagpuan sa Cotabato. Gumagawa sila ng tela para sa damit mula sa t'nalak na hinahabi mula sa hibla ng abaka. Nagpapahid sila ng pulut-pukyutan sa mukha, nagsusuot din sila ng maraming hikaw, kwintas, maliliit na kampanilya, at binurdahan damit.

Disenyo ng Pangkat Etniko—Yakan

Yakan - pangunahing pangkat ng mga Muslim sa Basilan. Sila ay kilala sa paglalala, na ginagamitan nila ng mga halaman at prutas tulad ng pinya at abaka.

Gumagamit din sila ng mga dagta ng dahon, ugat ng sanga bilang pangkulay. Sila rin ay nagtitina ng mga hibla na may iba't ibang kulay at disenyo. Lahat ng mga gawang tela ng mga Yakan ay may kakaibang disenyo at kulay tulad ng table runner, placemat, wall décor at iba pa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Kilalanin ang mga larawan. Paghambingin ang mga larawang nasa pangkat A ayon sa mga pangkat etnikong nagdisenyo nito na nasa pangkat B.

Pangkat A

1.

Pangkat B

a. Disenyo ng T'boli

2.

b. Disenyong Maranao

3.

c. Disenyong Yakan

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin at suriin ang larawan. Tukuyin kung saag bahagi ng bansa matatagpuan ang sumusunod na larawan ng kagamitan sa pamamagitan ng pagguhit ng linya tungo sa mapa.

1. Anu-ano ang pagkakaiba at pagkakatulad ng mga disenyo na nakita ninyo sa larawan?
2. Bakit mahalaga na malaman natin kung saan matatagpuan sa Pilipinas ang iba't ibang kultural na pamayanan o pangkat etniko?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Pag aralan ang mga pamaran sa pagdisenyo sa handbag na karton. Gawin ito.

Kagamitan: telang ibat-ibang kulay, gunting, pandikit

Paraan:

1. Ihanda ang mga kagamitan.
2. Umisip ng disenyo ng mga kultural na pamayanan sa Mindanao tulad ng Maranao, Yakan at T'boli.
3. Gumupit ng mga disenyo gamit ang gunting, at idikit sa handbag .
4. Panatilihing malinis ang handbag upang lalong higit na lumitaw ang ganda ng disenyo.
5. Patuyuin muna ng ilang minuto ang ginawang likhang-sining
6. Pagtuyo na ito, maari na itong ipaskil sa blackboard. Maghanda sa pagpapahalaga.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin at unawain ang sumusunod na mga tanong. Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

1. Ito ang halimbawa ng disenyo na maaaring gamitin bilang panggitnang disenyo. Ang mga disenyong ito ay maaaring gamitin sa iba't ibang bagay tulad ng ginupit na hugis bilog na karton.
2. Sila ay katutubong mga Bisaya na naninirahan sa Capiz-Lambunao mabundok na lugar ng Panay sa Visayan islands ng Pilipinas. Natatangi sila bilang mga katutubong pangkat ng mga nagsasalita ng Bisaya sa Kanlurang Visayas.
3. Ang mga taga Panay-Bukidnon ay kilala rin sa maladetalyeng bagbuburda na tinatawag na_____.

Maraming mga ipinagmamalaking disenyo ang ating bansang Pilipinas. Marami sa mga ito ang makikita sa Mindanao na binubuo ng mga pangkat etnikong kabahagi ng makulay na kultura ng bansa.

Narapat lamang na ating tangkilikin at pagyamanin ang napakakulay na kulturang ito. Isa sa mga paraan ay ang pagpapanatiling buhay gamit ang mga naiibang disenyong ipinagmamalaki ng bawat pangkat.

Mula sa mga kultural na disenyo ng napag-alaman mo mula sa tatlong pangkat ng ating bansa. Ngayon naman ay malalaman mo ang mga disenyong etniko kung saan magkakaroon ka nang pagkakataon makalikha ng disenyo mula sa mga katutubong motif sa pamamagitan ng krayon etching.

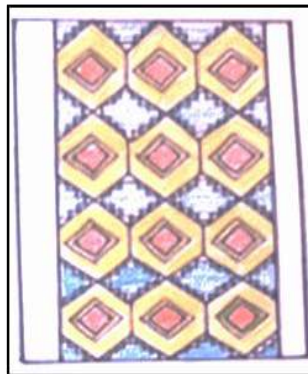
Napag-aralan na mo ang iba't ibang disenyo ng mga kultural na pamayanan tulad ng Luzon, Visayas at Mindanao. Punan ng tamang sagot ang tsart. Ibigay ang pagkakaiba ng kanilang mga disenyo sa kanilang mga kagamitan at pananamit

Luzon	Visayas	Mindanao

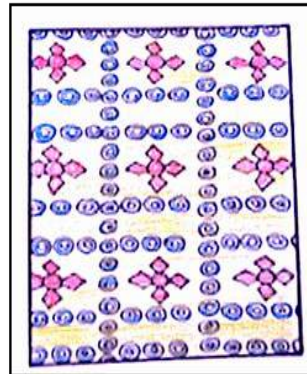
Pagmasdan ang mga larawan ng iba't ibang katutubong disenyo na gawa ng mga pangka etniko sa Mindanao. Tukuyin kung ito ay Yakan, Tausug o Bagobo.

A.

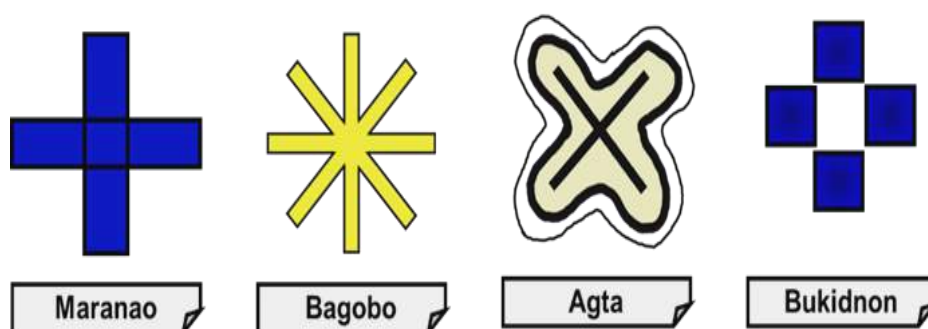
B.

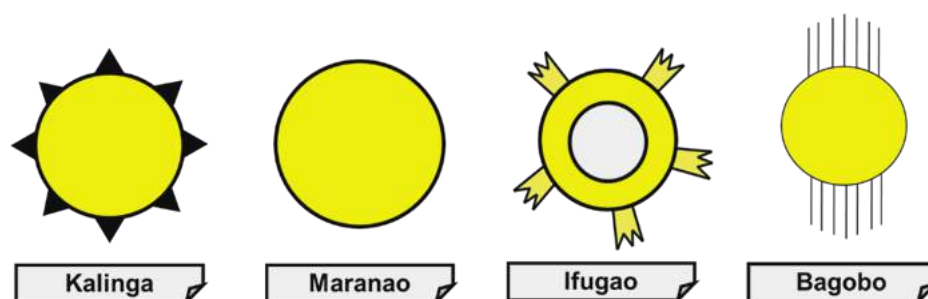
C.

Ang mga disenyong etniko ay gawa ng iba't ibang uri ng pangkat etniko sa mga kultural na pamayanan sa bansa. Ang kanilang talino at kasanayan sa paglikha ay naipapakita nila sa paggawa ng mga kagamitang pantahanan, gaya ng palayok, mangkok at banga sa mga hinabing tela, kumot at banig. Magaganda rin ang kanilang mga palamuti sa katawan tulad ng alahas, kwintas, at hikaw. Ang mga bagay sa kapaligiran at maging sa kalikasan ay ang mga pangunahing pinaggagayahan ng kanilang mga disenyotulad ng araw, buwan, bituin, dahon, bulaklak, dagat, hayop, at tao.

Pag aralan ang mga sumusunod ay mga halimbawa ng kanilang disenyo.

Mga Dibuhong Bituin (Star Motif)

Mga Dibuhong Araw (Sun Motif)

Mga Dibuhong Tao

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Iguhit ang mga katutubong disenyo sa mga sumusunod na kagamitan. Gawin ito sa kuwaderno.

1. Mga Dibuhong Bituin

- A. Maranao
- B. Agta
- C. Bagobo
- D. Ifugao

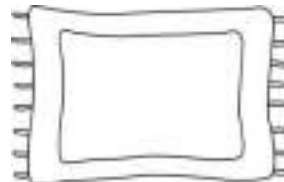
2. Mga Dibuhong Araw

- A. Kalinga
- B. Maranao
- C. Ifugao
- D. Bagobo

3. Mga Dibuhong Tao

- A. Bagobo
- B. Ifugao
- C. Bontok

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pag aralan ang pamamaraan sa paggawa ng Bookmark Disenyo sa Crayon Etching.

Kagamitan: *plain white folder/ cardboard*, gunting, lapis, krayola, *paper clip* o *toothpick* at *yarn*

Paraan:

1. Ihanda ang mga kagamitan.
2. Gumupit ng 2"x7" na *cardboard* o kung anong gusto ninyong laki ng magiging *bookmark*.
3. Diinan nang maigi ang pagkukulay sa buong *cardboard*. Punuin ito ng iba'tibang kulay ng krayola.
4. Patungan ng kulayitim na krayola ang buong bahagi ng *cardboard*.
5. Maaaring gumamit ng *paper clip* o *toothpick* na magsisilbing pangguhit ng mga disenyonang etniko.

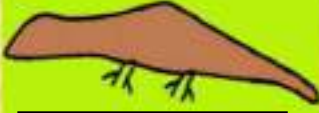

6. Pumili ng disenyo na naisiguhit mula sa mga larawang ipinakita ng guro (hal. dibuho ng araw, bituin at tao.)
7. Maaaring gumamit o umisip ng sariling disenyo gamit ang iba'tibang linya at hugis para sa gagawing likhang-sining
8. Gamitin ang imahinasyon upang makabuo ng kakaiba at orihinal na disenyo.
9. Lagyan ng butas ang itaas na bahagi at lagyan ng pisi o tali.

Rubrik sa Pag disenyo ng Bookmark

SUKATAN	LUBOS NA NA-SUSUNOD ANG PAMANTAYAN SA PAGBUO NG LIKHANG-SINING (3)	NASUNOD ANG PAMANTAYAN SA PAGBUO NG LIKHANG-SINING (2)	HINDI NA-SUSUNOD ANG PAMANTAYAN SA PAGBUO NG LIKHANG-SINING (1)
1. Nakabuo ako ng <i>bookmark</i> gamit ang iba't ibang disenyong etniko.			
2. Nakabuo ako ng naiibang disenyo nang hindi kumopya sa gawa ng iba.			
3. Nagamit ko ang mga linya at kulay sa disenyong nabuo.			
4. Naipakita ko ang pagpapahalaga sa mga disenyong etniko sa aking nabuong <i>bookmark</i> .			

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Isulat ang tamang sagot sa kuwaderno. Piliin ang sagot sa ibaba.

		
		
bayawak	araw	puno
agila	kidlat	

Ang mga disenyong etniko o dibuho ay may katangi-tanging kagandahan. Dapat nating panatilihin at ipagmalaki ang mga ito upang lalong makilala ang ating bansa.

Mga Katutubong Disenyo sa Kasuotan at Kagamitan

WEEK
5

I

Aralin

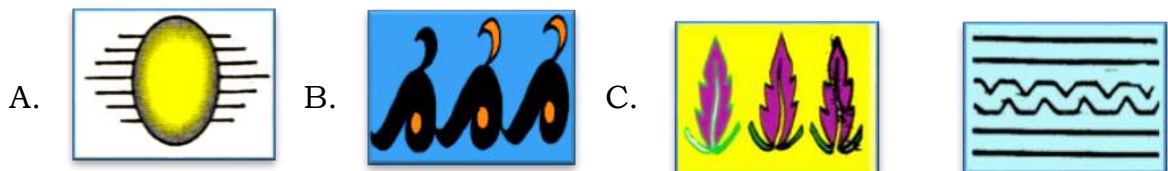
Likas sa mga Pilipino ang pagkamalikhain at pagkamasining. Ito ay minana natin sa ating mga ninuno. Sa ilang salinlahi aynakikita ang mga masining na likha ng mga katutubo.

Ang aralin ngayon ay tungkol sa pagkakaiba ng mga disenyo na may motif mula sa Luzon, Visayas at Mindanao.

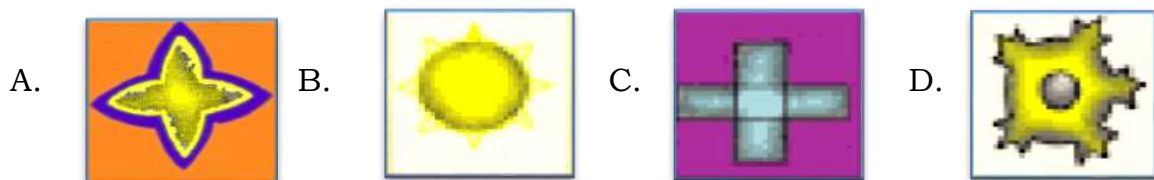

Tukuyin ang larawan ng disenyong etniko base sa lugar na kinabibilangan nito.

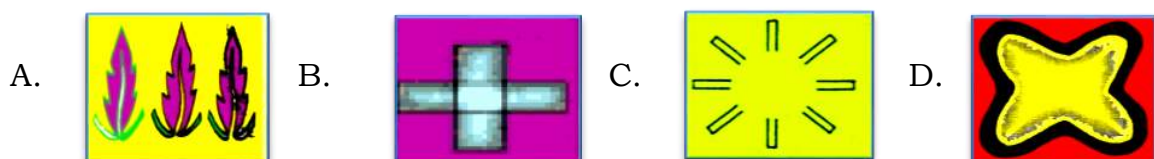
_____ 1. Maranao

_____ 2. Ifugao

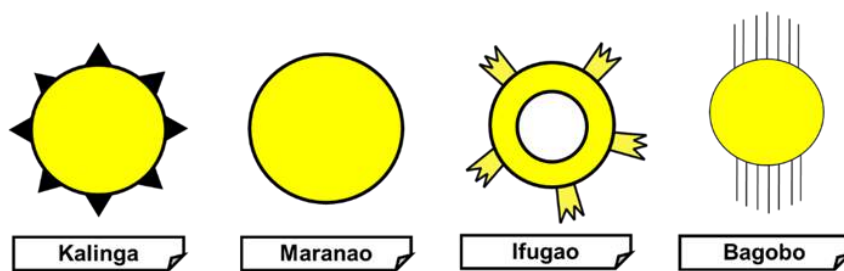
_____ 3. Samal

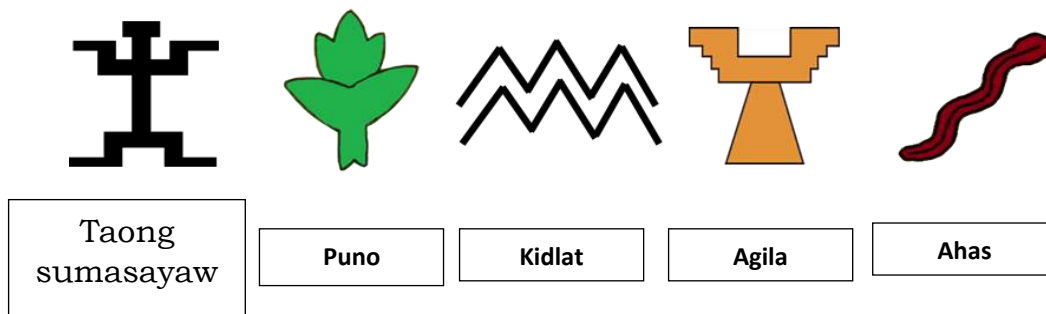
Ang Pilipinas ay hitik na hitik sa kultura. Ito ay ipinakikita sa pamamagitan ng iba't ibang bagay na makasining, tradisyon at kaugalian. Bawat kultural na pamayanan ay may mga bagay na pagkakakilanlan.

Ang mga disenyong gawa ng ating mga pangkat-etniko ay tunay na kaakit-akit. Naipakikita sa paggawa ng mga kagamitang pantahanan, palamuti sa kasuotan at iba pa ang kanilang likas na kahusayan at pagkamalikhain

Pag-aralan ang mga sumusunod na mga larawan ng mga dibuhong gawa ng iba't ibang pangkat etniko.

Maga Dibuhong Araw (Sun Motif)

Manunggul Jar o Bangang Manunggul

Dito inilalagak ang labi ng yumao ng isang pangkat etniko, kakikitaan ng masisining at kakaibang disenyo ang banga.

Naniniwala ang ating mga ninuno na ang mga nakikita sa kapaligiran tulad ng bundok, mga halaman, mga hayop, at anumang makikita sa kalikasan ay mga sagrado at may espiritu kaya madalas ang kanilang pag-aayuno at pag-aalay upang sila ay mapangalagaan laban sa anumang masasamang espiritu.

Ang mga sumusunod ay mga kagamitang ginawa ng iba't ibang pamayanan na may mga disenyong tanging sa kanila lamang matatgpuan

Ito ay mga kagamitang Muslim na may iba't ibang disenyo.

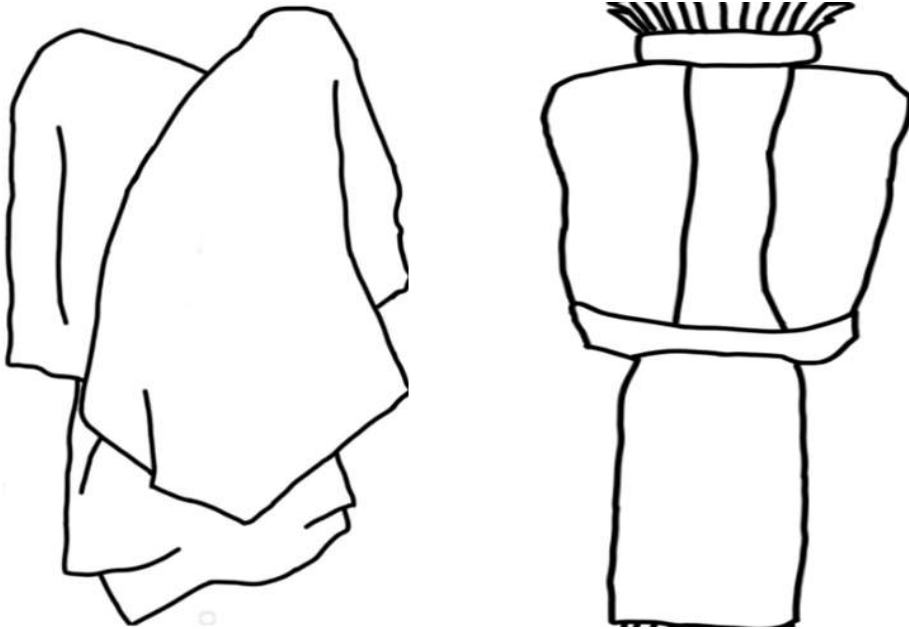

Kagamitan o kasuotan na gawa ng mga Ifugao.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Pumili ng isa sa kasuotang na nasa ibaba. Iguhit ito at lagyan ng alin man sa mga disenyong etniko na ating tinalakay. Gamitin ang rubrik na nasa tabi.

Pamantayan	
10	Naiguhit lima o higitpangmga disenyong etniko at kinulayan ito nang maayos.
8	Naiguhit ang apat na disenyong etniko at kinulayan ito nang maayos.
6	Naiguhit ang tatlo sa mga disenyong etniko at kinulayan ito nang maayos.
4	Naiguhit ang dalawa sa mga disenyong etniko at kinulayan ito nang maayos.
2	Naiguhit ang isa o higit pang disenyong etniko subalit hindi kinulayan.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pag aralan ang mga paraan sa paggawa ng *Coin Purse* o Lagayan ng Barya na may Katutubong Disenyo. Gawin ito

Kagamitan: retaso, lapis, gunting, karayom, sinulid at pangkulay tulad ng *oil pastel*, krayola, *colored pen/pencil*

Paraan:

1. Maghanda ng mga retaso na lalagyan ng mga disenyo.
2. Pumili ng dalawang disenyong etniko at iguhit ang mga ito nang salitaan sa retaso upang makabuo ng kakaibang likhang- sining.
3. Kulayan nang maayos ang ginuhit upang ito ay maging maganda at kaakit-akit.
4. Itupi sa gitna ang retasong may disenyo at tahiin ang dalawang sulok nito.
5. Itupi nang maliit at tahiin ang pinakabunganga ng supot.
6. Ipasok ang tali sa may bunganga ng supot na magsisilbing hawakan.
7. Lagyan ng iba pang palamuti para sa ikagaganda pa nitong lubos.
8. Iligpit ang mga ginamit pagkatapos ng gawain

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Gamit ang iba't ibang katutubong disenyo ng mga pangkat-etniko sa ating bansa, ang bawat bata ay may angking talento sa pagdidisenyo at makagagawa ng isang kakaibang likhang-sining. Paano mo ito mapapatunayan?

Kagawian ng Iba't Ibang Pamayanang Kultural

Aralin

I

Ang mga sinaunang kagamitan at kasuotan ng mga pangkat etniko ay bahagi ng pang araw-araw na buhay sa kanilang pamayanang kultural. Ang kanilang paniniwala ay makikita sa mga sining na dibuho ng kanilang kasuotan, palamuti sa katawan, at mga kagamitan. Ito ay yaman ng ating bansa.

Narito ang iba't ibang larawan ng mga kasuotan at kagamitan ng mga pangkat etniko.

Suriin ang larawan. Ano ang masasabi ninyo tungkol dito. Ano anong mga disenyo ang makikita sa mga larawan?

Pansinin ang larawan sa ibaba.

Ang kanilang kasuotan ay kakikitaan ng mga disenyong etniko na nagtataglay ng mga maninipis at makakapal na linya, mga mapupusyaw na kulay at mga dibuhong kanilang pinagyaman.

Source: <https://fineartamerica.com/featured/ifugao-norchel-maye-camacho.html>

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Suriin mo ang sumusunod na mga larawan.

1. Ano-anong uri ng linya ang nakikita mo?
2. Anu-ano ang mga katangian/elemento ng linya na nakikita mo sa mga larawan?

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Gumuhit ng disenyong-etniko sa lumang karton o cardboard gamit ang element ng sining. Sundin ang mga pamaraan sa ibaba. Gawin ito.

“Etnik Panipit”

Kagamitan: lapis, krayola o water color, gunting, ruler, lumang karton o cardboard

Hakbang sa Paggawa:

1. Ihanda ang mga kagamitan na kakailanganin.
2. Gupitin ang lumang karton o cardboard sa sukat na 1 ½ pulgada ang lapad at 5 pulgada ang haba.
3. Pumili ng disenyong-etniko na nais iguhit sa bookmark.
4. Kulayan ang iyong iginuhit.

A

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Basahin at unawain ang sumusunod na mga tanong. isulat ang tamang kasagutan sa sagutang papel.

1. Ano ang tawag sa sisidlang banga kung saan inilalagak ang labi ng sinaunang namatay na pangkat-etniko ?
2. Alin sa mga sumusunod na salita ang hindi kabilang sa mga pinaniniwalaang may espiritu ng mga pamayanang kultural?
3. Ano ang tawag sa sangkap o element ng sining na nagmula sa isang tuldok na pinahaba patungo sa anumang direksyon?
4. Paano natin maipapakita ang pagpapahalaga sa mga katutubong disenyo na likha ng ating mga ninuno?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Pansinin ang halimbawa ng larawan ng gawi ng pamayanang kultural sa itaas. Magsulat ng pangungusap ayon sa uri ng disenyo at uri ng damit na suot nila.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Basahin ang mga pangungusap. Unawain ang bawat nilalaman ng mga pangungusap. Sagutan ng TAMA o MALI. Isulat sa kuwaderno ang iyong sagot.

1. Ang mga sinaunang kagamitan at kasuotan ng mga pangkat etniko ay bahagi ng pang- araw-araw nilang buhay.
2. Ipinakikita nila ang kanilang paniniwala sa mga pagsasayaw at pag-iinumann.
3. Naniniwala sila na ang mga nakikita sa kapaligiran tulad ng bundok, mga halaman, mga hayop ay sagrado at may espiritu.
4. Ang mga pamayang kultural sa ating bansa ay may magkakaparehong kaugalian na kanilang nakagisnan.
5. Ang manunggul jar na kakikitaan ng masining at kakaibang disenyo ay nagsisilbing libingan ng mga pangkat etniko.

Masining na Disenyo ng Pamayanang Kultural

Aralin

I

Alam mo ba na ang mga Pilipino ay mayaman sa masining na disenyo ng pamayanang kultural? Ang mga ito ay isa sa ipinagmamalaki nating pamana ng ating lahi.

Kaya mo bang tukuyin kung anu-ano ang mga disenyong ito at saan maaring gamitin?

Sa aralin na ito, matututunan mo ang iba't ibang masining na disenyong kultural at kasalukuyang disenyo.

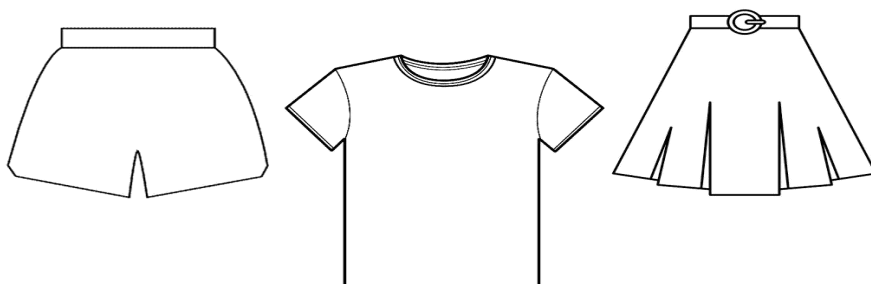
Isa sa mga pamana ng sining sa ating bansa na bahagi ng ating kultura ay ang masining na disenyo ng mga pamayanang kultural. Ito ay ginawang basehan din upang makagawa ng disenyo ngayon.

Ipinakita ng iba't ibang disenyo na halos magkakatulad ang paggamit ng dibuho, kulay at linya ng disenyo ng pamayanang kultural sa disenyo ng makabagong panahon. Ang katangiang pagkamalikhain ay hindi nawala bagkus ay lalo pang pinagyaman para sa tungo sa ikagaganda ng mga disenyong atin nang nakagisnan.

Hindi lamang sa mga kasuotan at mga kagamitan makikita ang mga disenyo. Makikita rin ito sa mga gamit sa bahay, mga pang dekorsayon, at mga palamuti sa katawan.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Pagandahin ang larawan sa pamamagitan ng pagguhit ng disenyo gamit ang masining na disenyo ng pamayanang kultural at kasalukuyang disenyo. Kulayan ito pagkatapos. Gawin ito sa kuwaderno.

PIVOT 4A CALABARZON

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pag aralan ang mga pamamaraan ng pabalot ng notebook. Gawin ito.

Kagamitan: mga *recycled paper* tulad ng lumang kalendaryo o anumang papel, gunting, lapis, krayola, tape, at plastic cover.

Paraan:

1. Ihanda ang mga kagamitan.

Gumupit ng lumang kalendaryo o anumang papel kasukat ng notbuk na nais na lagyan ng pabalat. Gamitin ang malinis na bahagi nito.

2. Gumuhit ng sariling masining na disenyo.

3. Pagkaguhit, kulayan upang mas lalong tumingkad ang mga disenyo.

4. Gawing kakaiba ang disenyo.

5. Ibalot ang ginawang disenyo sa isang notbuk. Gamitan ito ng tape para sa mas maayos na paglalapat.

6. Sikaping maging malinis at maayos ang ginawang likha.

A	
Isagawa	
Paggawa ng Pabalat sa Notebook	
10	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>pabalat sa notbuk</i> na may masining na disenyo ng pamayanang kultural at kasalukuyang disenyo na may tamang paglalapat ng mga kulay.
8	Nakalikha ng isang maayos na pabalat sa notbuk na may masining na disenyo ng pamayanang kultural at kasalukuyang disenyo na may tamang paglalapat ng mga kulay.
6	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>pabalat sa notbuk</i> na may masining na disenyo ng pamayanang kultural at kasalukuyang disenyo ngunit may kakulangan sa tamang paglalapat ng mga kulay.
4	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>pabalat sa notbuk</i> na may masining na disenyo ng pamayanang kultural at kasalukuyang disenyo ngunit hindi kinulayan.
2	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>pabalat sa notbuk</i> ngunit walang anumang masining na pamayanang at kasalukuyang disenyo na ginamit.

PIVOT 4A CALABARZON

Maituturing na yaman ng ating lahi ang mga disenyo ng kagamitang kultural sa pamayanan. Ang disenyo sa mga kagamitang ito ay may kakaibang istilo at tunay na yaman ng lahi. Makikita ito hanggang sa kasalukuyang panahon.

I

Aralin

Natatandaan mo ba ang mga disenyo ng damit at kagamitan ng mga pangkat etniko?

Ang natutunang disenyonang etniko o pattern ay maaring gamitin sa paggawa ng isang likha sa pamamagitan ng iba't ibang paraan.

Sa araling ito, gagawa kayo ng isang likhang-sining gamit ang mga disenyonang etniko sa pamamagitan ng *crayon resist*.

Ang disenyonang etniko o pattern ay maari ring gamitin sa paggawa ng isang likha gamit ang pankulay o krayola. Isa ang crayon resist sa mga paraang maaring gamitin sa paggawa ng likha. Sa paraang crayon resist, naiiwasan ng krayola na matakpan ng watercolor. Ito ay dahil sa katangian ng krayola na malangis at madulas kaya hindi ito maaring matakpan ng watercolor na matubig.

Ang pagpapahalaga sa iniambag ng pangkat-etniko sa mundo ng sining ay tunay na yaman ng ating bansa. Isa sa mga paraan upang maipakita ang pagpapahalaga ay ang paggamit ng kanilang disenyo sa iba't ibang obra.

Sa paggawa ng crayon resist na mga disenyo ay kailangan ang crayola, water color, paint brush, puting papel.

Ito ay isang disenyo na ginamitan ng crayon resist technique. Gumamit ang gumawa nito ng puting Crayola ay kinulayan gamit ang water color.

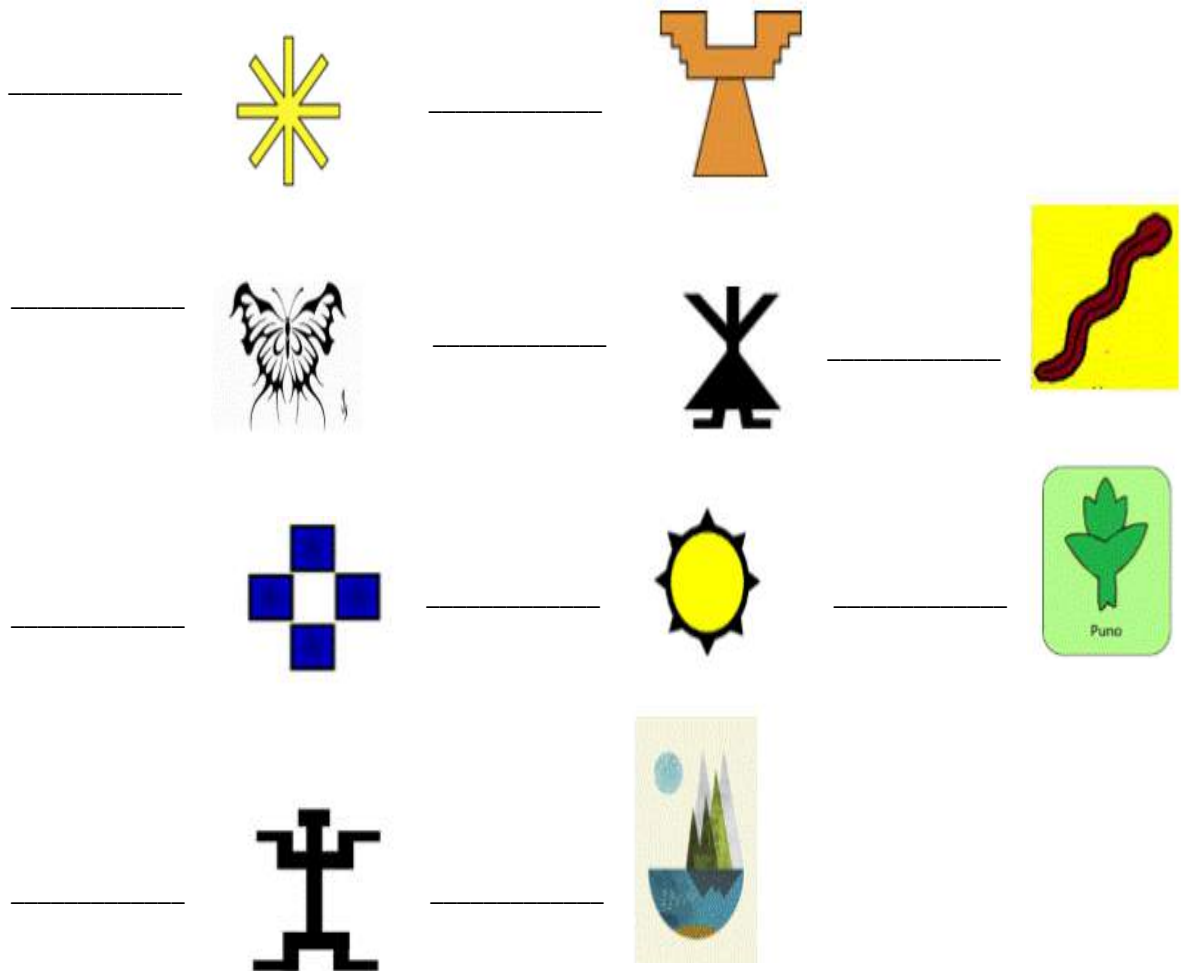
Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Pag aralan ang paraan sa Pagagawa ng *Placemat* Gamit ang Disenyong Etniko o Pattern sa Paraang Crayon Resist Technique. Gawin ito.

Kagamitan: lapis, krayola, brush, 1/4 kartolina o recycled cardboard, water color, recycled paper

1. Ihanda ang mga kagamitan.
2. Pumili ng disenyo na makikita sa mga kagamitan, kasuotan at palamuti ng mga pangkat-etniko mula sa nakaraang aralin o halimbawang nasa unahang pahina.
3. Iguhit ang mga napiling disenyong etnikoo patterns sa recycled paper.
4. Ilipat ito sa kartolina o cardboard.
5. Kulayan ang iyong iginuhit. Siguraduhing madiin ang paggamit ng krayola sa papel upang hindi matakpan ng watercolor.
6. Ihanda naman ang watercolor para sa gagawing pamamaraang crayon resist.
7. Pahiran ng watercolor ang kinulayan ng karayola. Gamitin ang madilim na kulay para lumitaw ang kahandahan ng disenyong iginuhit at kinulayan ng krayola.

D

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Lagyan ng tsek (/) ang patlang kung ang larawan ay nagpapakita ng disenyong etniko at ekis (x) kung hindi. Kopyahin lahat ng may stek sa inyong kuwaderno.

E

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Gumuhit ng isang malaking banga o *jar* at lagyan ng disenyo gamit ang iba't ibang disenyong etniko. Gamitan ng Crayon resist technique sa pag kulay ng disenyo. Gawin ito sa inyong kuwaderno.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Isulat ang **W** kung wasto at **DW** kung di-wasto ang bawat pahayag sa ibaba. Gawin ito sa kuwaderno.

- _____ 1. Krayola at watercolor ang ginagamit sa paggawa ng sining sa paraang crayon resist.
- _____ 2. Natatakpan ng kulay ng watercolor ang kulay ng krayola sa gawaing crayon resist.
- _____ 3. Ang *placemat* ay isang obra na maaring gawin sa pamamagitan ng *crayon resist*.
- _____ 4. Madalas gamitin ang disenyon-etniko sa pagdidisenyo ng keyk.
- _____ 5. Tunay na maipagmamalaki ang mga disenyo na nagmula sa atingpangkat-etniko.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Punan ng titik ang bawat kahon upang mabuo ang sagot. Gawin ito sa kuwaderno.

1. Ang _____ ay paraan na maaring gamitin sa paggawa ng obra kung saan naiiwasan ng krayola na matakpan ng watercolor.

c					n
---	--	--	--	--	---

r					t
---	--	--	--	--	---

2. Ang _____ sa iniambag ng pangkat-etniko ay tunay na yaman ng bansa.

p							h					a
---	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	---

3. Ang _____ o pattern ay maaring gamitin sa paggaw ng isang likha.

d					y			g
---	--	--	--	--	---	--	--	---

	t	n			o
--	---	---	--	--	---

4. Ang _____ ng disenyon etniko sa iba't ibang obra ay paraan upang maipakita ang pagpapahalaga rito.

p		g	g				t
---	--	---	---	--	--	--	---

5. Sa crayon resist, ang kulay ng krayola ay hindi _____ ng watercolor.

n				t	a	k			n
---	--	--	--	---	---	---	--	--	---

Ano-anong mga disenyonang etniko ang natandaan mo? Iguhit ang mga ito at kulayan.

Gumawa ng isang disenyo para sa cover page ng iyong portfolio. Pagandahin ito gamit ang mga disenyonang etniko. Kulayan ang iginuhit na disenyo.

Lagyan ng iyong pangalan, baitang/seksiyon at pangalan ng guro.

Rubriks sa Paggawa ng Cover Page ng Portfolio	
10	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>cover page ng portfolio</i> gamit ang 5 o higit pang disenyonang etniko na may napakahusay na paglalapat ng kulay.
8	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>cover page ng portfolio</i> gamit ang 5 o higit pang disenyonang etniko na may tamang paglalapat ng mga kulay.
6	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>cover page ng portfolio</i> gamit ang 2-3 disenyonang etniko na may tamang paglalapat ng mga kulay.
4	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>cover page ng portfolio</i> gamit ang 2-3 disenyonang etniko ngunit may kakulangan sa kulay.
2	Nakalikha ng isang maayos at kakaibang <i>cover page ng portfolio</i> gamit ang 2-3 disenyonang etniko ngunit hindi nakulayan.

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education Region 4A CALABARZON

Office Address: Gate 2 Karangalan Village, Cainta, Rizal

Landline: 02-8682-5773, local 420/421

Email Address: lrmd.calabarzon@deped.gov.ph

